

Tulevaisuuskuva “MULLISTUS”: VILJAVAT VUODET - SUOMEN VETO- JA PITOVOIMAINEN, YRITYSVETOISIN, KEHITTYVIN JA KESTÄVIN MAAKUNTA 2035+

Osaaminen hankitaan pienillä osaamiskokonaisuuksilla/mikrotutkinnoilla, joiden suorittaminen mahdollistaa yksilöiden kehittää nopeasti osaamistaan. Kyseisiä osaamisen hankintatapoja hyödynnetään laajasti osin kokonaistutkinnot korvaten. Koulutustarjonnan muotoilu on samalla työnantajavetoista. Työntajat ja koulutuksen järjestäjät yhdessä kehittävät pienten osaamiskokonaisuuksien/mikrotutkintojen sisällöt työelämän tarpeita vastaaviksi. Samalla eurooppalainen koulutusyhteistyö koulutuksen järjestämisessä tiivistyy ja monipuolistuu. Työ, opiskelu ja vapaa-aika limittyvät toisiinsa sujuvasti. Koulutuksen järjestäjät ovat yhdistyneet hallinnollisesti suuremmiksi yksiköiksi erityisesti korkeakoulusektorilla. Turun Campus on vakiinnuttamassa asemaansa laajana korkeakouluyksikkönä.

Työelämäkulttuurissa vallitsee toimijoiden välinen luottamus, mikä auttaa digimaailmassa selviytymistä. Tekoälyn ja automaation tuoma kontrollin määrän lisäys tuovat kuitenkin säröjä luottamukseen. Uusi työelämä edellyttää jatkuvaa luottamuksen työstämistä ja varmistamista teknisin ja vuorovaikutuksellisin keinoin. Luottamuksen rakentumista edesauttaa poliitikon ammatin katoaminen. Päätöksenteko on influensserien varassa.

Kestävän kehityksen ja kohtuutalouden mukainen ajattelu on osa yhteiskunnallista keskustelua ja osin myös jo päätöksentekoa. Ajattelu heijastuu jo laaja-alaisesti myös taloudelliseen toimintaan. Ilmastonmuutoksen tuoma lajien muuttuminen mullistaa koko alkutuotannon ja siihen välillisesti liittyvien yritysten toiminnan. Alkutuotanto Varsinais-Suomessa kasvaa myös uusien lajikkeiden muodossa. Myös ruokaketjun jalostusaste kehittyy merkittävästi. Ilmastonmuutoksen ehkäisy ja sopeutustoimet tuottavat alueelle lisää osaamista teollisessa tuotannossa, energiasektorilla ja liikenteessä (esim. päästötön laivaliikenne Ruotsiin, maaliikenne). Lisäksi merialan osaaminen kattaa laajasti uusia osa-alueita osin ilmastonmuutoksen seurauksena (esim. tuotanto merillä, uudet asumisen ratkaisut, hiilineutraali tuotanto vakiintuneina toiminnan ja tuotannon muotoina). Ilmastonmuutos globaalisti tuottaa alueelle kokonaan uutta kasvua uusien vientimarkkinoiden myötä (sopeutumiseen rannikkoalueilla liittyvät ratkaisut).

Ilmastonmuutoksen käännyttyä matkailijavirrat pohjoiseen on maakunnasta samalla kehittymässä merkittävä elämysmatkailun keskus. Saaristomeren tilanne kehittyy jatkuvasti parempaan suuntaan ja alue on kestävän matkailun kruunujalokivi. Rakennusallalla Ukrainan hyvin käynnistynyt jälleenrakennus tuottaa alalle merkittäviä hyötyjä myös Varsinais-Suomeen.

Maakunta tunnetaan keskeisenä kansainvälisenä lääkealan keskuksena (AboaMediHub=lääkealan piilaakso), jota väestön ikääntyminen ja digitalisaatio on merkittävästi edistänyt. Ala säteilee myönteistä kehitysvaikutusta ympärilleen uusien liiketoimintojen ja palveluiden muodossa. SOTE alalla ikääntynyt väestö tuottaa haasteita, mutta työperäinen maahanmuutto ja digitalisaatio edesauttavat tilanteen hallintaa.

EU-rahoituksella tehdään ainoastaan korjaavia toimenpiteitä ja suora EU-rahoitus sekä kansallinen budjettirahoitus maakuntaan supistuu edelleen. EU on kiinni Ukrainan jälleenrakennuksessa ja uusien jäsenvaltioiden ja ehdokkaiden liittyvissä prosesseissa. Yksityisen pääoman rooli ja merkitys kasvaa.

Maakunnan vientisektorin menestys näkyy alueen rahoituskyvyssä. Varsinais-Suomi on korkean jalostusasteen maakunta, joka toimii haluttuna kumppanina kansainvälisellä areenalla. Maakunta hyötyy läntisestä turvallisuusyhteistyöstä erilaisen alihankinnan ja tuotekehityksen muodossa ("NATO security technology development center").

Varsinais-Suomen ja Turun asema Suomessa on muuttunut kestävän kasvun tuottajana esimerkiksi Länsiradan yhdistäessä pääkaupunkiseudun ja Varsinais-Suomen yhdeksi työssäkäyntialueeksi. Paikallisjunaliikenne yhdessä Kaarina-Naantali-raitiotien (Reima, reipas ratikka) kanssa tukevat tätä kehitystä. Pysäkkeinä ovat mm. Avanti, Raisonlahti ja Vetyasema. Ulkomailta tuleva raideliikenne sen sijaan vähenee ja siten suomalaisen raideliikenteen merkitys hiipuu. Raideleveyttä muutetaan keskieuropalaiseksi. Laivamäärät ja laivarahdin määrät kasvavat, ja laivaliikenteen merkitys kasvaa pitkän matkan väylillä. Koillisväylä unohdetaan. Tukholman tunneli rakennetaan Turusta Korppoon ja Maarianhaminan kautta Kapellskäriin. Tunnelin rakentaminen lisää ympärille esimerkiksi liiketoimintaa, ja asutusta. Laivasatamat siirretään Korppooseen.

Maakunnan toimialarakenne on hyvin monipuolinen ja luo edellytyksiä turvatulle jatkuvalle ja kestäväälle kasvulle. Teollisuuden tuotanto perustuu korkean jalostusasteen tuotteisiin, joiden valmistus perustuu lähes sataprosenttisesti hiilineutraaliin energiaan. Uusien innovatiivisten energiamuotojen kehityksessä ja käyttöönotossa maakunta on edelläkävijä. Varsinais-Suomi on myös edelläkävijä innovaatioihin liittyvissä koulutuksissa (esim. vetykoulutus, pienet ydinvoimat, akkua, tekoäly). Alue on vetovoimainen sekä kansallisesti että kansainvälisesti, ja kansalliset ja kansainväliset osajat motivoituvat myös jäämään alueelle. Maakunnan veto- ja pitovoima on Suomessa kärkitasoa.

Kulttuuri ja luovat alat ovat nousseet yhdeksi Varsinais-Suomen talouden vetureista. Kulttuurin eri tuotteita (av-tuotannot, musiikki, kuvataide, esittävät taiteet ym.) viedään Varsinais-Suomesta laajasti Suomen ulkopuolelle, ja kulttuuria, taidetta sekä luovia aloja tehdään ja tuotetaan laajasti Varsinais-Suomessa. Kulttuuri ja luovat alat ja koulutus on sisäistetty huoltovarmuuden käsitteeseen. Luovien alojen ja kulttuurin merkitys alueellisena veto- ja pitovoimatekijänä on osoittautunut merkittäväksi tekijäksi, mikä näkyy mm. rahoituksessa ja muuttovoittona alueelle.

MULLISTAVA SKENAARIO: VILJAVAT VUODET - SUOMEN VETO- JA PITOVOIMAINEN, YRITYSVETOINEN, KEHITTYVÄ JA KESTÄVÄ MAAKUNTA 2035+

Miten kaikki tapahtui?

Kohti 2020-luvun loppua ja kehitysvalistuksen aikaa – kun kaikki onnistuu ja vähän päälle

Kansainvälinen tilanne on rauhoittunut ja mm. Venäjän ja Ukrainan välille saadaan kompromisseihin perustuva rauhansopimus 2020-luvun lopulla. Tätä edeltää tulitauko/aselepovaihe, jonka aikana tilanne saadaan vakiinnutettua. Tästä seuraa merkittävä jälleenrakennusbuumi, joka heijastuu myös Varsinais-Suomen talouteen. Venäjän kuitenkin säilyy eräänlaisena ongelmavaltiona, eikä pakotteita voida vielä purkaa ainakaan merkittävästi. Ukraina integroituu läntisiin järjestelmiin (mm. EU ja NATO). Myös Kiinan ja Yhdysvaltain väliset jännitteet helpottavat ja siirrytään hallitumman kansainvälisen toiminnan malliin. Taiwanin osalta vallitsee status quo. Maailmantalous elpyy 2020-luvun lopulla, jolloin tasainen globaali

kasvu vahvistuu ja ihmisten liikkuvuus helpottuu. Kehityksen taustalla ovat ennen kaikkea taloudelliset intressit sekä nopeasti etenevä ilmastonmuutos.

Turvallisuuspoliittisen tilanteen vakiintuminen nostaa ilmastonmuutoksen ja luontokadon vahvemmin politiikan agendalle sekä globaalisti että kansallisesti. Varsinais-Suomi kykenee 2020-luvun lopulla hyödyntämään aiempaa vahvemmin vihreän siirtymän mahdollisuuksia ja maakunnasta tulee vihreän siirtymän edelläkävijä vuoden 2028 tienoilla. Saaristomeren tilaa saadaan parannettua ja luonnon monimuotoisuutta edistettyä huomattavasti verrattuna aiempiin vuosiin, ja myös viljely ja alkutuotanto toimivat tukien ja investointien avulla kestäväen kehityksen mukaisesti. Teollisuus tekee vihreän siirtymän loikan - yritykset pystyvät siirtymään kestäviin tuotantomenetelmiin ja vastuullisiin toimintatapoihin esimerkiksi raaka-aineiden hankinnan ja käytön osalta. Maakunnassa saadaan kiertotalous ja kierrätys vahvoiksi.

Varsinais-Suomesta kehkeytyy huippuosaamisen maakunta ja se on digitalisaation ja tekoälyn edelläkävijä lähempänä 2030-lukua; maakunnassa digi- ja tekoälyosaamisesta tulee huippuluokkaa ja osaamisella luodaan kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla. Asiantuntijaosaamista myydään myös ulkomaille.

Lääkekehityskeskusten toiminta käynnistyy täysimääräisesti 2025 myötävaikuttaen maakunnan lääkeklusterin eksponentiaaliseen kasvuun. Keskukset tekevät myös yhteistyötä tuottaen lisäarvoa erityisesti lääkepuolen kehitykselle. 2030-luvulle päästäessä tätä yhteistyötä tutkitaan disruptiivisena kehitysoiikkana (mm. start-up yritysten määrän kasvu). Alueelle etabloituu merkittävä ulkomainen lääkealan toimija kytkeytyen alan tutkimustoimintaan ja käynnistäen tuotannollista toimintaa. Samalla alueen isot alan yritykset laajentavat toimintaansa.

Jatkuva oppiminen kehittyy edelleen ja osaamistaso on kohonnut 2030-luvulla (mm. koulutustasotarkastelut) ja koulutuksen arvostus on vahvistumassa uudelleen. Pienten osaamiskokonaisuuksien/mikrotutkintojen luominen ja niiden ketterä suorittaminen mahdollistavat maakuntalaisille nopeasti huippuosaamisen hankinnan jo 2020-luvun lopulla. Talkoissa ovat mukana yhteistyössä eri koulutusasteet ja työelämä, tarjoten uusimpaan tietoon pohjautuvia lisä- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia. Tekoäly mullistaa koulutuksen sisältöjä ja toteutusta kaikilla tasoilla merkittävästi 2030-luvulle tultaessa.

Työelämäyhteistyö oppilaitosten ja yritysten välillä syvenee; käytetään esimerkiksi oppilaitosten ja yritysten omia työharjoittelupaikkoja ja yhteisiä opettajaresursseja. Korkeakoulujen yhteistyö ja campusratkaisut kehittyvät voimakkaasti 2030-luvulle tultaessa ja syntyy aitoja oppilaitosyritys - ekosysteemejä. Osaavaa työvoimaa saadaan myös riittävästi. Varsinais-Suomi toimii houkuttelevana maakuntana niin työperäiselle maahanmuutolle kuin muillekin osaajille esimerkiksi kiinnostavien ja uramahdollisuuksia luovien sekä joustavan työkuluttuurin sisäistäneiden työpaikkojen ansiosta.

Työllisyyspalvelu-uudistus on onnistunut hyvin ja kuntien palvelutuotanto vakiintunut 2020-luvun loppuun mennessä. Palvelujen saavutettavuus on ylipäänsä kehittynyt merkittävästi ja lähipalvelujakin on saatavilla.

Lähemmäs vuotta 2040 ja sen tienoilla – ylöspäin suuntautuva hyvän syösykierre

2030-luvulle tultaessa kansalaisyhteiskunta ja demokratia toimii aiempaa paremmin mm. koulutuksen ja tietoyhteiskunnan kehityksen myötä. Esimerkiksi yleinen lukutaito ml. digilukutaito kehittyvät myönteisesti 2030-luvulla.

Elinkeinosektorilla valistuksen aika vahvistuu ja mm. luovat alat asemoituvat kasvualoina ja teknologia-alojen kehityksen sparraajina.

Korkeakoulujen ja teollisuuden tekoälykeskuksen toiminta on käynnistynyt vuonna 2026, mikä lisää merkittävästi alueen teknologiateollisuuden kilpailukykyä 2030-luvulla. Lääkekehityskeskukseen myötä lääke- ja diagnostiikkaklusteri kasvaa 2030-luvulla arvonmuodostukseltaan maakunnan suurimmaksi.

Maakunnassa vallitsee täystyöllisyys mm. telakkateollisuuden uusien innovaatioiden ansiosta, myös aiemmat off-shore toiminnot edelleen vahvistuvat. Laivateollisuuden uudet innovaatiot heijastuvat laajasti muillekin aloille tuottaen kasvusykäyksiä. Erilaiset meriteollisuuden ja muiden alojen risteymät tuottavat uusia tuotteita markkinoille. Näitä testataan erilaisilla testialustoilla ja pilottikohteissa maakunnassa 2030-luvulla.

Koulutusvienti on saatu 2030-luvun alussa uuteen nousuun korkeakoulujen ja toisen asteen järjestäjien kattavalla yhteistyöllä. Kulttuuri ja luovat alat nousevat yhdeksi Varsinais-Suomen talouden vetureista. Turun korkeakoulut yhdistyvät ja syntyy *Turun Campus*.

Kulttuurin eri tuotteita (av-tuotannot, musiikki, kuvataide, esittävät taiteet ym.) viedään Varsinais-Suomesta laajasti Suomen ulkopuolelle, ja kulttuuria, taidetta sekä luovia aloja tehdään ja tuotetaan laajasti Varsinais-Suomessa. Kulttuuri ja luovat alat ja koulutus on sisäistetty huoltovarmuuden käsitteeseen. Luovien alojen ja kulttuurin merkitys alueellisena veto- ja pitovoimatekijänä on osoittautunut merkittäväksi tekijäksi, mikä näkyy mm. rahoituksessa ja muuttovoittona alueelle.

Julkiset palvelut, erityisesti SOTE, saadaan viimein kuntoon 2030 tietämällä, kun kannustava palkkausjärjestelmä toimii myös palvelualoilla. Säästöistä ja palveluverkon karsimisesta huolimatta peruspalvelutuotanto on hyvällä tasolla automatisoitujen palvelujen ja työperäisen maahanmuuton kautta tulleen henkilökunnan ansiosta. Lisäksi johtamiseen ja työhyvinvointiin panostetaan työyhteisöissä, mikä osaltaan edistää osaavan työvoiman veto- ja pitovoimaa. Yksityinen terveydenhuolto tukee kokonaispalvelutasoa lähes saumattomalla yhteistyöllä mm. omalääkärimallin ja tekoälydiagnostiikan kautta. Työelämätoimijoiden välinen luottamus saavutetaan, mikä osaltaan edesauttaa edellä mainittujen asioiden toteutumista.

Varsinais-Suomen TKI-tiekarttatyön käynnistyminen johtaa 2030-luvun puoliväliin tultaessa siihen, että maakunta ohittaa Pirkanmaan TKI-rahoituksen hyödyntämisessä.

Varsinais-Suomen liikenneyhteydet toimivat mallikkaasti vuoden 2035 tietämällä. Länsirata ja raitiotie rakennetaan maakuntaan ja osaksi sen kokonaisinfrastruktuuria sekä EU:n että valtion tukia hyödyntäen, myös saaristotie ja valtatieverkosto huolletaan huippukuntoon. Länsiradan valmistuttua rakennustyöt jatkuvat EU:n rahoituksella Tukholman tunnelihankkeen myötä. Myös Baltian tunneli on suunnitteilla. Uuden geopoliittisen tilanteen takia Itämeriyhteistyö toteutuu ja jatkuu Baltian ja Pohjoismaiden välillä. (Pohjoismaiden, EU:n ja Naton yhteinen projekti.) Uudet energiaratkaisut sekä teknologian ja liikenneinfran (esim. sähkölentokoneet) kehitys muuttavat kuljetuksia, kulkemista ja kuljetuskustannuksia

tuoden kuljettamiselle uusia mahdollisuuksia, mikä myös edistää Suomen ja Varsinais-Suomen vetovoimaisuutta ja vientiä.

Saariston vetovoima kasvaa myös maa-alueiden ja saarten kytkemisellä toisiinsa siltoja rakentamalla, esim. Paraisilta Nauvoon ja Nauvosta Korppooseen. Korppoosta rakentuu ”Varsinais-Suomen Hanko” liikkumisyhteyksien paranemisen myötä, mikä tuo alueelle hotelleja, kouluja, asutusta ja muuta toimintaa. Myös Hirvensalosta rakentuu silta Paraisille, mikä nopeuttaa liikennöintiä ja lisää osaltaan Paraisten alueen houkuttelevuutta.

Ilmastonmuutos lisää merkittävästi Varsinais-Suomen alueelle suuntautuvaa matkailua, ja myös tekoälypohjaisesta virtuaalimatkailusta on tullut kannattavaa liiketoimintaa. Sähkönvarastoiminen, pienvoimalat ja tuulimyllyt yleistyvät.

Skenaariotiivistelmä

Kohti 2020-luvun loppua ja valistuksen aikaa – kun kaikki onnistuu ja vähän päälle

- Turvallisuus ja sotilaspolitiikka: Merkittäviin kompromisseihin perustuva rauhansopimus saadaan aikaiseksi tätä edeltäneen aselepovaiheen jälkeen Ukrainan ja Venäjän välille 2020-luvun jälkipuolella mikä käynnistää merkittävän jälleenrakennusbuumin Euroopassa heijastuen myös Varsinais-Suomeen. Venäjän eristys kuitenkin jatkuu ja merkittävä osa pakotteista säilyy. Ukraina integroituu läntisiin järjestelmiin.
- Suurvallat: Kiinan ja Yhdysvaltain jännitteet helpottavat edistäen kansainvälistä yhteistyötä mm. Ilmastonmuutoksen torjunnassa ja sopeutumistoimissa. Venäjä on eristäytynyt paariavaltio
- Globaali talous: Maailmantalouden merkittävä elpyminen pandemian ja Ukrainan sodan aiheuttamien vaikeuksien jälkeen käynnistyy haasteista huolimatta ja tämä tukee myös Suomen talouden kehitystä
- Vihreä siirtymä: Varsinais-Suomi nousee vihreän siirtymän monialaiseksi edelläkävijäksi 2030-luvulle tultaessa. Alueen teknologiateollisuus tekee merkittävän vihreän loikan kestävien tuotantomenetelmien ja vastuullisiin toimintatapoihin siirtymällä (mm. raaka-ainehankinnat ja lähteet). Lisäksi Saaristomeren tilanne kääntyy selvästi parempaan suuntaan erityisesti luonnon monimuotoisuuden säilymistä tukevien investointien ja tukien vakiintumisen ansiosta.
- Kehityshankkeet: Varsinais-Suomen tunnettuus huippuosaamisen ja teknologisen edelläkävijyyden maakuntana vahvistuu erityisesti tekoälyn ja digitaalisuuden aloilla (huom. tekoälykeskuksen toiminta). Lääkekehityskeskusten toiminnan täysimääräinen käynnistyminen vuonna 2025 luo lisää edellytyksiä lääkeklusterin kehitykselle käynnistäen vahvan myönteisen kehityksen alalla (start-up- toiminta, etabloituvat yritykset jne). Molemmat keskuksat tekevät vahvaa yhteistyötä alueen tarjoaman lääke- ja terveysteknologian tarjonnan kehittämiseksi
- Jatkuva oppiminen: Jatkuvan oppimisen kehittämistoimenpiteiden myötä alueen osaamistaso kasvaa ja koulutuksen arvostus vahvistuu 2030-luvulle tultaessa. Pienten osaamiskokonaisuuksien/mikrotutkintojen luominen ja niiden ketterä suorittaminen mahdollistavat maakuntalaisille nopeasti huippuosaamisen hankinnan jo 2020-luvun lopulla. Talkoissa ovat mukana yhteistyössä eri koulutusasteet ja työelämä, tarjoten uusimpaan tietoon pohjautuvia lisä- ja täydennyskoulutusmahdollisuuksia.
- Osaamisen ekosysteemit: Tekoäly mullistaa koulutusta ja työelämäyhteistyö oppilaitosten ja yritysten välillä syvenee; käytetään esimerkiksi oppilaitosten ja yritysten omia

työharjoittelupaikkoja ja yhteisiä opettajaresursseja. Korkeakoulujen yhteistyö ja campusratkaisut kehittyvät voimakkaasti 2030-luvulle tultaessa ja syntyy aitoja oppilaitosyritys - ekosysteemejä.

- Oppilaitokset: Oppilaitosten työelämäyhteistyö syvenee synnyttäen oppilaitosyritys - ekosysteemejä mikä osaltaan tukee osaavan työvoiman saatavuutta ja luovat veto- ja pitovoimaa alueelle

Lähemmäs vuotta 2040 ja sen tienoilla sekä jälkeen – ylöspäin suuntautuva hyvän syösykierre

- Demokratia: Koulutuksen ja tietoyhteiskunnan kehityksen myötä demokratia toimii aiempaa paremmin. Esimerkiksi yleinen lukutaito (ml. digilukutaito) kehittyvät myönteisesti 2030-luvulla
- Monialaisuus: Uusvalistuksen aika vahvistuu myös elinkeinosektorilla. Luovien alojen näkökulmaa hyödynnetään sparraajina laajasti mm. valmistavan teknologian aloilla
- Kärkihankkeet: Lääkekehitys- ja tekoälykeskuksen yhteistyö erityisesti lääke- ja terveysteknologian aloilla, mutta myös laajemmin teknologia-aloilla tuottaa tulosta. 2020-luvulla käynnistyneen TKI-tiekarttatoiminta on niin ikään vahvistanut teknologia-alojen innovointimahdollisuuksia
- Kulttuuri ja luovat alat: Nämä sektorit nousevat Varsinais-Suomen talouden vetureiden joukkoon ja mielletään keskeiseksi osaksi alueen huoltovarmuutta sekä veto- ja pitovoimatekijöitä. Kulttuurin eri tuotteita (av-tuotannot, musikat, kuvataide ym.) viedään Varsinais-Suomesta laajasti Suomen ulkopuolelle, ja kulttuuria, taidetta sekä luovia aloja tehdään ja tuotetaan laajasti Varsinais-Suomessa. Tämä heijastuu myös rahoitukseen.
- Työllisyys: Maakunta lähestyy täystyöllisyyttä mm. laivateollisuuden uusien innovaatioiden ja aiempien off-shore toimintojen vahvistumisen myötä. Keskeisessä asemassa ovat meriteollisuuden ja muiden alojen yhteistuotannot (*esim. meriraksa*)
- Koulutusvienti: Koulutusvienti saadaan uudelleen kasvuun mm. korkeakoulujen ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen yhteistyöllä
- SOTE: Julkiset palvelut, erityisesti hyvinvointialuetoiminta saadaan toimimaan varsin hyvin 2030-luvulle tultaessa (palkkaratkaisut, teknologia ym). Yhteistyö yksityisen terveydenhuollon kanssa on toimivaa
- Osaava työvoima: Työhyvinvoinnin ja toimivan johtamisen kehittyneet käytännöt edistävät edelleen osaavan työvoiman saatavuutta ja pitovoimaa. Koulutuksenjärjestäjien toimivat yhteistyömuodot edelleen vahvistavat osaamisen infrastruktuurin toimivuutta
- Liikenneyhteydet: Varsinais-Suomen liikenneyhteydet toimivat mallikkaasti 2030-luvun puolivälissä uuden Länsiradan, parantuneiden saaristoyhteyksien ja valtatieverkoston myötä. Turun raitiotiehanke on edennyt myönteisesti tuoden oman kasvusysäyksen alueen kehitykselle
- Yleinen aluekehitys: Alueellinen kehitys vahvistuu saariston vetovoiman kasvaessa mm. uusien liikenneyhteyksien ansiosta ja matkailu lisääntyy ilmastonmuutoksen ja teknologisten ratkaisujen myötä

